

הנקודה היהודית בהיסטוריה של תעשיית הגבינות בתורכיה

חסן יאיגין¹ ויונל רוזנטל²

Turkey, Antalya, Akdeniz University, Milk Technology Dept. Prof. Hasan Yaygin¹

²מעבדה לחקר החלב, מינהל המחקר החקלאי, מכון וולקני, בית-דגן

היהודיים ידעו על כך, הבחורה כינתה את הגבינה בשם "כושר". אפשר לראות בתהליך הכנת גבינת קאשאר השפעה יהודית. לדעת הרמב"ם "אפילו מכל חלב שחלבו גוי... אם עשה ישראל מהחלב גבינות ואחר כך בישל אותן עד שהלכו צחצוחי חלב שבהן, מותרת" ("אנציקלופדיה תלמודית" בעריכת הרב שלמה יוסף זיון, כרך חמישי, צא).

בתחילה רק יהודים יצרו גבינת קאשאר למען צרכנים יהודיים, אך מהר מאד, גם הייצור וגם הצריכה התפשטו בכל הציבור, ומכאן השמות התורכיים לגבינה: Kaşar, Kaschar, Kascher. Kosher.

Kaşar peynir מיוצרת היום מחלב כבשים, בקר או תערובת. מגבינים את החלב, מקצצים את הגבן לחתיכות ומיבשים אותן בערימה למשך הלילה. למחרת, לשים את הגבן במים חמים, ומייצבים את הגבינה בתבניות עגולות (קוטר 15–30 ס"מ, גובה 4–10 ס"מ) או מלבניות. משקל כיכר אחת עשוי להגיע ל-5 ק"ג. זמן הבשלת הגבינה אינו קבוע והגבינה מוצאת את דרכה לשוק במידות שונות של יובש ובשלות, בין מוצרֶלָה לקֶשֶקֶבֶל. טעמה של גבינת קאשאר מעודן, והיא נחשבת לגבינה איכותית, ובצדק.

ייצור מוצרי חלב בתורכיה מתבלט במסורתו המפוארת והמוניטין הרב שרכש לעצמו בכל העולם. עם המוצרים הנפוצים והמפורסמים של מחלבות תורכיה נמנים היוגורט, הגבינה הלבנה (גבינה דומה לגבינת פטה, אך בדרך כלל פחות יבשה ופחות מלוחה) וגבינת קאשאר (Kaşar peynir).

היוגורט התורכי מיוחד במינו. מייצרים אותו עם "קאימק" (kaimak) שהוא שכבת שומן חלב המכסה את פניו. לשם כך מזריעים עם מחמצת, בנפרד, כל אחת מאריוות היוגורט המלאות בחלב חם ולא מהומגן, כאשר הן נמצאות במנוחה על מדפי חדר הדגירה. הדבר מאפשר ציפת שומן החלב על פני השטח, והפיכתו במשך הדגירה לקרום צהבה המכסה על היוגורט הקרוש שמתחתיו.

מיוחדת היא היסטוריה המיוחדת לגבינת קאשאר. ספרים על חלב מספרים שלפני שנים, בעיר Selanik, בחורה יהודיה הכניסה גבן למים חמים ולשה אותו לגוש גמיש דמוי בצק. הגבינה החדשה היתה טעימה למדי והבחורה חשבה להתפרנס ממכירתה בשוק. לשם כך היא היתה חייבת אישור הרב (הקרוי בפי יהודי תורכיה בשם "חכס") על התאמתה למאכל יהודי. כאשר האישור ניתן, כדי שכל הצרכנים

העיר סְלַנִיק היא סלוניקי, אשר היתה תחת שלטון תורכי בזמן האמור.